

**VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ
DALYKO SANDAS**

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
IDEOLOGINIO DISKURSO KRITIKA	Etnologija, 07H	Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas	Sakytinės tautosakos skyrius

Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	10	konsultacijos:	10
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	10
Kreditų skaičius:	7,5		

Dalyko anotacija
<p>Dalyko tikslas – supažindinti su ideologinio diskurso kūrimo būdais ir, remiantis semiotine analize, išmokti nagrinėti ideologinio ir mitologinio diskurso struktūrą, turinį, adresatą, atpažinti ideologinio diskurso pavyzdžius lituanistikos tyrimuose.</p>
<p>Dalyko siekiniai ir kompetencijos: dalykas suteiks žinių apie ideologinio diskurso sandarą ir požymius, ugdys gebėjimą jį atpažinti ir kritiškai analizuoti, mokys skirti ideologinio diskurso ir propagandos kūrimo priemones. Siekiant stiprinti gebėjimą atpažinti ideologinio diskurso apraiškas, bus tiriami konkretūs tekstai, kurie savo ruožtu leis iš arčiau susipažinti su pastaruoju metu lituanistikoje vyraujančiu ideologiniu diskursu bei jo specifine raiška etnologų, istorikų, filologų, filosofų, sociologų darbuose.</p>
<p>Kurso turinys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ideologija ir aksiologija 2. Mitologija kaip ideologinio diskurso figūratyvinė raiška 3. Galia ir įtikinėjimas viešajame ir akademiniam diskurse 4. Ideologinio mąstymo formavimas 5. Ideologijos analizė ir kritika 6. Religinė ideologija 7. Tautinė ir antitautinė ideologija 8. Socialinė ideologija 9. Kultūrinės ideologija 10. Mokslas ir žinių ideologija 11. Ideologijos politinės apraiškos
Literatūra
<p>Pagrindinė literatūra:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Algirdas Julius Greimas. Mitai ir ideologijos // <i>Iš arti ir iš toli: Literatūra,</i>

- kultūra, grožis*. Vilnius: Vaga, 1991, p. 353–368.
2. Algirdas Julien Greimas, Joseph Courtés. *Sémiotique: Dictionnaire raisonné de la théorie du langage*. (Langue, Linguistique, Communication) Paris: Classiques Hachette, 1979
 3. Algirdas Julien Greimas, Joseph Courtés. *Semiotics and Language: An Analytical Dictionary (Advances in Semiotics)*. Indiana University Press, 1983.
 4. Algirdas Julius Greimas. *Semiotika. Darbų rinktinė*. Vilnius: 1989.
 5. Nijolė Keršytė. Ideologija A. J. Greimo semiotikos perspektyvoje // *Algirdas Julius Greimas. Asmuo ir idėjos, [dalis 2]*. p. 347-384. Sudarytojai Arūnas Sverdiolas ir Eric Landowski. Vilnius: Baltos lankos, 2018.
 6. Nijolė Keršytė. *Pasakojimo pramanai*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla: 2016.
 7. Michel Foucault. *Diskurso tvarka*. Iš prancūzų kalbos vertė M. Daškus. Vilnius: Baltos lankos, 1998.
 8. Rolanas Bartas. „Iš knygos „Mitologijos“ // *Teksto malonumas*. Vilnius: Vaga, 1991, p. 66–133).
 9. Virginijus Savukynas. *Istorija ir mitologijos: tapatybės raiškos XVII–XIX amžiaus Lietuvoje*. Vilnius, 2012.
 10. Louis Dumont. *Esė apie individualizmą: modernioji ideologija antropologiniu požiūriu*. Vilnius: Baltos lankos. 2002.
 11. Gintautas Mažeikis. *Propaganda ir simbolinis mąstymas*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2010.
 12. Teun Van Dijk. *Ideology – A Multidisciplinary Approach*. London: SAGE Publications Ltd; 1 edition, 1998
 13. Garth Jowett, Victoria O'Donnell. *Propaganda and Persuasion*. London, New Delhi: Sage Publications, 1992.

Papildoma literatūra:

1. Raoul Girardet. *Politiniai mitai ir mitologijos*. Vilnius: Apostrofa, 2007.
2. Teun Van Dijk. *Discourse and Manipulation // Discourse and Society*. London: SAGE Publications, 2006, p. 359–383.
3. Michel Foucault. *Disciplinuoti ir bausti: Kalėjimo gimimas*. Vilnius: Baltos lankos, 1998.
4. Slavojus Žižekas. Viskas, ką norėjote sužinoti apie Žižeką, bet nedrįsote paklausti Lacano“: darbų rinktinė. Sudarė ir iš anglų k. vertė Audronė Žukauskaitė. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2005
5. Rasa Baločkaitė. Postmodernioji galios epistema ir jos raiška Lietuvos viešajame diskurse // *Sociologija. Mintis ir veiksmai*, 2005, 1 (15)
6. Rasa Baločkaitė. Diskursyvinių galios santykių struktūros; jų istorinis determinizmas bei diskurso ribų kaita Lietuvoje 1990–2002 m. // *Filosofija. Sociologija*, 2005, 2, 7–13.
7. Claude Lévi-Strauss. *Rasė ir istorija*. Vilnius: Baltos lankos. 1992

Konsultuojantys dėstytojai: vardas, pavardė, mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Dr. Daiva Vaitkevičienė	Monografija

1. Vaitkevičienė D. *Žydinti taurė: Baltų gėrimai ir apeigos. Monografija*. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2019. – 431 p. [+154 iliustracijos]. ISBN 978-609-425-283-9.

Mokslo straipsniai

1. Vaitkevičienė D. Greimo mitologijos tyrimų takais, *Tautosakos darbai*, 2017, t. 53, p. 220–239. ISSN 1392-2831. Prieiga per internetą: http://www.lti.lt/failai/TD53_visas-internetui-220-239.pdf
2. Vaitkevičienė D., Vaitkevičius V. The Sun, the Moon, and the Orientation of Baltic Graves: A Mythological Approach to an Archaeological Problem, *Studia Mythologica Slavica*, 2018, vol. 21, p. 7–25. ISSN 1408-6271. Prieiga per internetą: <https://ojs.zrc-sazu.si/sms/article/view/7063/6617>
3. Vaitkevičienė D. Laukiniai gyvūnai žemdirbio sodyboje, *Tautosakos darbai*, 2018, t. 56, p. 31-58. ISSN 1392-2831. Prieiga per internetą: <http://www.lti.lt/failai/TD-56-31-58.pdf>
4. Vaitkevičienė D. Greimo mitologijos kodas. In: *Algirdas Julius Greimas. Asmuo ir idėjos, [dalis 2]*. p. 417-443. Sudarytojai Arūnas Sverdiolas ir Eric Landowski. Vilnius: Baltos lankos, 2018. ISBN 978-609-470-109-2.
5. Vaitkevičienė D. Neišsenkamas Algirdo Juliaus Greimo mitologijos tyrimų lobynas: išrašų kartoteka, *Kultūros barai*, 2018, Nr. 9, p. 63–66; Nr. 10, p. 60–63. ISSN 0134-3106
6. Vaitkevičienė D. „Neduok, Dieve, svetur kaulus padėti“: Sibiro tremtinių palaikų sugrąžinimas į tėvynę, *Būdas*, 2019, nr. 5, 14–31. ISSN 2669-0403.
7. Vaitkevičienė D. The Shadow: A Soul Outside the Body. In: *Body, Soul, Spirits and Supernatural Communication*. Edited by Éva Pócs. Cambridge Scholars Publishing, 2019, p. 24–33.
8. Vaitkevičienė D. The Dead Want to Come Home: Stories about the Repatriation of Siberian Deportee Remains to Lithuania. In: *The Storytelling Human: Lithuanian Folk Tradition Today*. Compiled and edited by Lina Būgienė. Series: Lithuanian Studies without Borders. Boston: Academic Studies Press, 2020, p. 52–87. ISBN 9781644694237

--	--

Patvirtinta VU, LLTI ir LMTA Etnologijos doktorantūros komiteto 2021 m. rugsėjo 27 d. posėdyje, protokolo Nr. R6-6

Doktorantūros komiteto pirmininkė
Vaitkevičienė

dr. Daiva